

De wandeling begint bij het monumentale toegangshek aan de Gansstraat, schuin tegenover het

Pieter Baan Centrum. Hier werd ooit entree geheven. „Zo'n begraafplaats was iets nieuws, voordien

werden mensen in of bij de kerk begraven. Maar dat werd verboden uit hygiënische overwegingen. Die gra-

ven lagen soms zo vol dat het begon te stinken in de kerk. Soestbergen was een prachtig aangelegd park en vormde een ideaal wandelgebied voor Utrechtse families. Op zondag liepen hier honderden mensen. Rond 1850 was het soms zelfs zo druk dat de poort dicht moest.”

Her en der in het verwilderde groen staan grote en opvallende grafmonumenten. Afgebroken pilaren, romantische bloemenvazen, een steen in de vorm van een kussen met een boek erop. „De grootste monumenten zijn van beroemde theologen uit die dagen. Die beroepsgroep was niet bepaald bescheiden.”

Maes houdt stil bij een graf met een ijzeren hekwerk. Hier ligt May Twiss (1859-1865). „Het zesjarige meisje is vermoedelijk aan tbc overleden. Het was zo'n ontroerend verhaal dat haar ouders zelfs een boekwerkje hebben laten uitgeven. Daarin staan haar laatste woorden: Mama niet huilen, mama moet bidden. Veel Utrechters kwamen naar haar graf kijken. Om mee te huilen

Historicus Maes op begraafplaats Soestbergen. FOTO HANS ROGGEN

en te mijmeren over de dood.”

Centraal op de begraafplaats ligt de ronde, in twee lagen oplopende, grafheuvel. Ook ontworpen door Zocher. „Uniek in West-Europa,” vertelt Maes. In de 230 grafkelders konden en kunnen welgestelden zich laten bijzeten. Er is nog volop ruimte, maar het kost wel wat. Ruim 9000 euro, zo laat de huidige opvol-

Op zondag liepen hier honderden mensen. Rond 1850 was het soms zelfs zo druk dat de poort dicht moest.

ger van Van Dugteren, Marinus ter Horst weten. Een moderne strakke steen markeert het graf van wellicht de bekendste Utrechter, meubelmaker en architect Gerrit Rietveld. Hij stierf in 1964 maar ligt pas sinds 1995 op Soestbergen. „Gerrit werd op Den en Rust in Bilthoven begraven en kwam naast zijn maitresse Truus Schröder-Schräder te liggen. Zijn kinderen vonden dat onverteerbaar en hebben hem laten opgraven.”

Route langs bekende doden

Voor wie niet verdwalen wil op de begraafplaats, heeft auteur Edwin Maes een route gemaakt langs de vijftig belangrijkste grafmonumenten.

Achterin het boek staat een handige plattegrond, de graven zijn met nummers aangegeven.

Maes geeft een korte biografie van de persoon en beschrijft het monument.

Ook staat van ieder monument een zwartwitfoto in het boek.

In het boek van 207 pagina's beschrijft Maes verder de

geschiedenis van het begraven in Utrecht en gaat hij uitgebreid in op de begraafplaats Soestbergen.

In het laatste hoofdstuk komt de symboliek aan de orde. Van de papaver (verwijzing naar de slaapverwekkende werking van papaverzaad) tot de zeis, het attribuut van de dood.

Soestbergen, Utrechts aardse paradijs, Edwin Maes, uitgave Stichting Publicaties Oud-Utrecht, 15 euro,

